AXIS BANK FOUNDATION

banglanatak.com
CONTACT BASE

କୋଟପାଡ୍

ହସ୍ତତନ୍ତ

ପ୍ରାକୃତିକ ରଙ୍ଗ ପ୍ରସ୍ତୁତି , ଆତ୍ମୀୟତା ସହିତ ବୁଣା

କୋରାପୁଟ । ଓଡିଶା

> “ ଏକ ଭଲ ଜୀବନ ବୁଣାକାର୍ଯ୍ୟ ପରି। ଟଣାଟଣିରେ ଶକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ। ସଂଘର୍ଷ, ଟଣା ଏବଂ ଟାଣି- ସେଗୁଡ଼ିକ ହିଁ ସବୁକିଛି।
>
> — ଜୋଆନ୍ ଏରିକ୍ସନ୍
> (ଆମେରିକୀୟ ଲେଖକ, ଶିକ୍ଷକ, କାରିଗର ଏବଂ ନୃତ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିକା)

Roots to Prosperity

ସମୃଦ୍ଧିର ମୂଳ ପନ୍ଥା

ସାଂସ୍କୃତିକ ପୁନରୁତ୍ଥାନ ହେଉଛି କର୍ଣ୍ଣାକ୍ଟ ବେସ୍ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଏବଂ ଆକ୍ସିସ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଫାଉଣ୍ଡେସନ୍ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ଏକ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ଯାତ୍ରା। ଏହି ପଦକ୍ଷେପ ଐତିହ୍ୟ-ଭିତ୍ତିକ ପର୍ଯ୍ୟଟନର ପରିସ୍ଥିତିତନ୍ତ୍ର (ଇକୋସିଷ୍ଟମ୍) କୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ସହିତ ପାରମ୍ପରିକ ସାଂସ୍କୃତିକ ଅଭ୍ୟାସକାରୀମାନଙ୍କୁ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସୀ ସାଂସ୍କୃତିକ ଉଦ୍ୟୋଗୀ ଭାବରେ ସଶକ୍ତ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଛି। ଏହା ଓଡ଼ିଶାର କୋରାପୁଟ ଏବଂ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲା ଏବଂ ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡର ସେରାଇକେଲା-ଖରସାୱାନ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ - ଏହି ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ଗଭୀର ଜଳଭଣ୍ଡାର, ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଭରା ବଣ ଜଙ୍ଗଲ, ଆଦିବାସୀ କଳା ଏବଂ ଜୀବନ୍ତ ପରମ୍ପରାର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ।

ଏହି ସାଂସ୍କୃତିକ ସମୃଦ୍ଧ ଅଞ୍ଚଳରେ, ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ୫,୫୦୦ ରୁ ଅଧିକ ଗ୍ରାମୀଣ ସୃଜନଶୀଳ କାରିଗରମାନଙ୍କ ସହ ଏକାତ୍ମତାରେ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି। ଏହା ସେମାନଙ୍କ ଦକ୍ଷତାକୁ ସୁଧାରିବା, ସିଧାସଳଖ ବଜାରରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା, ଦୃଢ଼ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ-ନେତୃତ୍ୱାଧୀନ ଉଦ୍ୟୋଗ ନିର୍ମାଣ କରିବା ଏବଂ ସ୍ପନ୍ଦନଶୀଳ ସାଂସ୍କୃତିକ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଅଭିଜ୍ଞତାକୁ ଆକାର ଦେବାରେ ସମର୍ଥନ କରେ। ଏହି ପ୍ରୟାସର ମୂଳରେ ଏହାର ସ୍ୱୀକୃତି ରହିଛି ଯେ, ସଂସ୍କୃତି କେବଳ ସ୍ମୃତି ନୁହେଁ - ଏହା ପରିଚୟ, ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଏବଂ ସମ୍ଭାବନା।

ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରର ସୃଜନଶୀଳ ଅର୍ଥନୀତିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରି, ରୁଟ୍ସ ଟୁ ପ୍ରୋସ୍ପେରିଟି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତିମୂଳକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି, ସ୍ଥାୟୀ ଜୀବିକା ଏବଂ ସ୍ଥିର ସମ୍ପ୍ରଦାୟକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରେ। ଏହି ପ୍ରୟାସ ସଂସ୍କୃତିକୁ ସଶକ୍ତିକରଣର ଏକ ପଥ ଭାବରେ ଦୃଢ଼ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ - ଯେଉଁଠାରେ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଜ୍ଞାନ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ, ସ୍ଥିରତା ଏବଂ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ପାଇଁ ଏକ ଅଧିକ ସୁରକ୍ଷିତ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ପୋଷଣ କରେ।

ଏହି ବିବରଣିକାଟି (ବ୍ରୋସର) କୋଟପାଡ ହସ୍ତତନ୍ତ ପରମ୍ପରାକୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ସହିତ କୋରାପୁଟର କାରିଗରମାନଙ୍କ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ କାରିଗରୀ କଳାକୁ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରେ।

କୋଟପାଡ୍ ହସ୍ତତନ୍ତର ଐତିହ୍ୟ

ଯେଉଁଠି ପ୍ରାକୃତିକ ରଙ୍ଗଦେଇ ହସ୍ତତନ୍ତ ବୁଣାଯାଏ ।

କୋରାପୁଟର ମିରଗାନ ବୁଣାକାର ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଏକ ବସ୍ତ୍ର ପରମ୍ପରାକୁ ସଂରକ୍ଷିତ କରି ରଖିଆସିଛନ୍ତି, ଯାହା ଆଧାତ୍ମିକ ଏବଂ ସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରକୃତିଗତ । ପ୍ରାକୃତିକ ରଙ୍ଗ, ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ରୂପକ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଜଣାଶୁଣା । କୋଟପାଡ ହସ୍ତତନ୍ତ ବୁଣାକାରଗୁଡ଼ିକ ପୃଥିବୀର ପୁନରାବର୍ତ୍ତକ ଘଟଣା ସହିତ ଗଭୀର ଭାବରେ ଜଡିତ ଏକ ଜୀବନକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ। ଏହି ହସ୍ତଶିଳ୍ପର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଏହାର ସରଳତାରେ ନିହିତ: ଆଲ୍ ଗଛ (ଆଛୁ ଗଛ) ର ମୂଳରୁ ପ୍ରାକୃତିକ ରଙ୍ଗ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ସୂତାରେ ରଙ୍ଗ ଦିଆଯାଏ ଯାହା ଜଙ୍ଗଲ ଜୀବନ ଏବଂ ଆଦିବାସୀ ପରିଚୟ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପ୍ରାଣିତ ରୂପକ ଏବଂ ସମ୍ପର୍କ, ଆଚରଣ ଏବଂ ସନ୍ତୁଳନ ବିଷୟର ନମୁନା ଅଟେ ।

ନରମ ଏବଂ କୋମଳମୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ କୋଟପାଡ ବସ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶାର ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ଆତ୍ମାକୁ ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ କରିଥାନ୍ତି । ଏହା ଏକ ଭୌଗୋଳିକ ସଙ୍କେତ (GI) ଟ୍ୟାଗ୍ ବହନ କରେ ଏବଂ ଭାରତର ପ୍ରାକୃତିକ ରଙ୍ଗ ଏବଂ ହସ୍ତତନ୍ତ ଉତ୍କର୍ଷତାର ଜୀବନ୍ତ ଐତିହ୍ୟକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିଆସୁଛି।

ଅବସ୍ଥିତି

କୋଟପାଡ ହେଉଛି ଓଡ଼ିଶାର କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ଅବସ୍ଥିତ ଏକ ପ୍ରାଣବନ୍ତ ସହର, ଯାହାର ସମୃଦ୍ଧ ହସ୍ତତନ୍ତ ଐତିହ୍ୟ ଏବଂ ଆଦିବାସୀ ସାଂସ୍କୃତିକ ପରମ୍ପରା ପାଇଁ ଜଣାଶୁଣା। ବୁଣାକାରମାନେ ରହୁଥିବା ଗ୍ରାମ ଗୁଡିକ ତହସିଲ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରୁ ମାତ୍ର ୫ କିଲୋମିଟର ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟାଳୟ କୋରାପୁଟରୁ ପ୍ରାୟ ୭୨ କିଲୋମିଟର । ବର୍ତ୍ତମାନ ପୌରପାଳିକା ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରାୟ ୧୫ଜଣ ବୁଣାକାର ରହୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମ ମାନଙ୍କରେ ଅନେକ ବୁଣାକାର ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ କୋଟପାଡର ବୁଣାକାରମାନଙ୍କୁ ସାମଗ୍ରୀ ଯୋଗାଇଥାନ୍ତି। ଏହି ଅଞ୍ଚଳଟି ଅନେକ ବୁଣାକାର ଗ୍ରାମ (କ୍ଲଷ୍ଟର) ଯେପରିକି ଭାନସୁଲି (କୋଟପାଡରୁ ୧୨ କିଲୋମିଟର, କୋରାପୁଟରୁ ୮୭ କିଲୋମିଟର) ଏବଂ ଡଙ୍ଗରିଗୁଡ଼ା କୋଟପାଡର ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରେ ଅବସ୍ଥିତ ଗ୍ରାମ ଯାହା କୋରାପୁଟରୁ ୫୮ କିଲୋମିଟର । ଏହି ମିଳିତ ଭାବରେ ପାରମ୍ପରିକ ବୁଣାକାର ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନେଟୱାର୍କ ଗଠନ କରେ। ଭାନସୁଲି ଏବଂ ଡଙ୍ଗରିଗୁଡ଼ା ଗ୍ରାମ ସହିତ କୋଟପାଡ ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଞ୍ଚଳରୁ ପ୍ରାୟ ୧୦୮ ଜଣ ହିତାଧିକାରୀ ବୁଣାକାରମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି ।

ବ୍ଲକ୍ : କୋଟପାଡ

ଜିଲ୍ଲା : କୋରାପୁଟ

ଗ୍ରାମ : ଭାନସୁଲି ଓ ଡଙ୍ଗରିଗୁଡା

କିପରି ପହଞ୍ଚିବେ

କୋଟପାଡକୁ ଯିବା ପାଇଁ ନିକଟତମ ରେଳ ଷ୍ଟେସନ ହେଉଛି ଜଗଦଲପୁର। ନିକଟତମ ବିମାନବନ୍ଦର ହେଉଛି ଜୟପୁର (କୋଟପାଡରୁ ୫୦ କିଲୋମିଟର), ଜଗଦଲପୁର (କୋଟପାଡରୁ ୩୩ କିଲୋମିଟର) ଏବଂ ବିଶାଖାପାଟଣା (କୋଟପାଡରୁ ପ୍ରାୟ ୨୮୫ କିଲୋମିଟର)। ଏହି ବିମାନବନ୍ଦରଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରମୁଖ ସହରଗୁଡ଼ିକରୁ ସୁବିଧାଜନକ ଯୋଗାଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରେ। ନିୟମିତ ବସ୍ ଏବଂ ଟ୍ୟାକ୍ସି କୋଟପାଡକ, ରାୟଗଡା, ନବରଙ୍ଗପୁର ଏବଂ ଜଗଦଲପୁର ଭଳି ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ସହର ସହିତ ସଂଯୋଗ କରୁଛି ।

ହସ୍ତଶିଳ୍ପୀ କାରିଗର / ନିର୍ମାତାଗଣ

କୋଟପାଡର ବୁଣାକାରମାନେ କାହାଣୀକାର, ରଙ୍ଗକାର ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ସ୍ମୃତିର ରକ୍ଷକ। ମିରଗାନ ଏବଂ ତନ୍ତୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟଗୁଡ଼ିକ ଏହି କାରିଗର ପାରମ୍ପରିକ ବାହକ । ଦିନେ ସେମାନେ ଭତ୍ରା, ଦୁରୁଆ, ପରଜା, ମାଡିଆ ଏବଂ କୋୟା ଜନଜାତି ପାଇଁ ପଟ୍ଟା କପଡ଼ା ବୁଣୁଥିଲେ।

ପିଢ଼ି ପରେ ପିଢି ଏହି କଳାକୃତିକୁ ପଦ୍ମଶ୍ରୀ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ପାଣିକା, କପିଳେଶ୍ୱର ମହନ୍ତ, ଏବଂ ବିଦ୍ୟାଧର ମହନ୍ତଙ୍କ ହାତରେ ରହିଆସିଛି । ଯାହାଙ୍କ ତନ୍ତଗୁଡ଼ିକ ଐତିହ୍ୟର ସ୍ପନ୍ଦନ ସହିତ ଗୁଞ୍ଜରିତ ହୋଇଚାଲିଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୁଣାକାରଙ୍କ ପାଇଁ ଲୁଗା ବୁଣିବା ହେଉଛି ଉଭୟ ଜୀବିକା ଏବଂ ଭାଷା – ଯାହା ପରିବାରକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବାରେ, ପୂର୍ବପୁରୁଷଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ କରିବା ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଗର୍ବର ସହିତ ରଙ୍ଗୀନ କରିବାର ଏକ ମାଧ୍ୟମ।

ପଦ୍ମଶ୍ରୀ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ପାନିକା	: 9938294630
କପିଳେଶ୍ୱର ମହନ୍ତ	: 9937654010
ବିଦ୍ୟାଧର ମହନ୍ତ	: 7978088376
ନବିନ କୁମାର ପାନିକା	: 6371969124
ଭରତ ସିରା	: 8456888971
ବୈଦ୍ୟନାଥ ସମ୍ରାଟ	: 7855923870
ଶ୍ରୀଧର ତନ୍ତି	: 8018968998

ପ୍ରସ୍ତୁତି କରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା

୧ ସୂତା ପ୍ରସ୍ତୁତି ପ୍ରଣାଳୀ

ସୂତାଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଥମେ ଧୋଇ, ପାଣିରେ ଭିଜାଇ ଏବଂ ଚିପୁଡ଼ୁ ଦିଆଯାଇଥାଏ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସୂତାରେ ଥିବା ଅତ୍ୟଧିକ ପାଣି ବାହାର କରାଯାଏ । ତା'ପରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଗରମ କାଷ୍ଟର ତେଲ (ଓଡ଼ିଆରେ ଜଡା ତେଲ) ସହିତ ବିଶୋଧନ କରାଯାଏ । ପ୍ରତି ବିଡାରେ (ବଣ୍ଡଲରେ) ପ୍ରାୟ ୩-୪ କିଲୋଗ୍ରାମ ଓଜନର ସୂତା ହାତରେ ସମାନ ଭାବରେ ରଖାଯାଏ। ପୁଣି ଥରେ ପାଣିରେ ବୁଡ଼ାଇ ୩୦ ମିନିଟ୍ ଶୁଖାଇବା ପରେ, ସୂତାଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ବିଶେଷ ମଇଳା ଗନ୍ଧ ବିକଶିତ କରନ୍ତି । (କାଷ୍ଟର ତେଲ ରଙ୍ଗ ଶୋଷଣ, ନମନୀୟତା ଏବଂ ସୂତା ଶକ୍ତିକୁ ଉନ୍ନତ କରେ)।

ଏହା ପରେ, ଗୋବର ଏବଂ ପାଣିର ଏକ ଅର୍ଦ୍ଧ- ମିଶ୍ରଣକୁ - ପ୍ରାୟ ୩୦-୪୦ କିଲୋଗ୍ରାମ ପ୍ରତି ବିଡା (ବଣ୍ଡଲ) - ହାତରେ ଧରି ମିଶ୍ରଣ କରାଯାଏ। ତା'ପରେ ସୂତାଗୁଡ଼ିକୁ ୧୫ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇଥର ଶୁଖାଯାଏ। (ଗୋବର ଏକ ପ୍ରାକୃତିକ ଲେପ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ, ରଙ୍ଗ ଶୋଷଣ କରେ ଏବଂ ରଙ୍ଗ ସ୍ଥିରତାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଥାଏ)।

୨ ରଙ୍ଗ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଲାଲ ରଙ୍ଗର ପ୍ରସ୍ତୁତି ପ୍ରକ୍ରିୟା

କ.୧ ଲାଲ ରଙ୍ଗ ଦ୍ରବଣ ପ୍ରସ୍ତୁତି

ଆଲ ଗଛର ମୂଳ (ଓଡିଆରେ ଅଚୁ ଗଛ ଭାବରେ ଜଣାଶୁଣା) ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଆଲ ପାଉଡର ଉତ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ, ପାରମ୍ପରିକ ଭାବରେ ଏକ ପାତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରି ମାପ କରାଯାଏ । ରଙ୍ଗ ଦ୍ରବଣ ତିଆରି କରିବା ପାଇଁ ଏହି ପାଉଡରକୁ ମାଟି ହାଣ୍ଡି ରେ ଗରମ ପାଣି ସହିତ ମିଶ୍ରିତ କରି କିଛିଦିନ ରଖାଯାଏ। ତାହା ଧୀରେ ଧୀରେ ଲାଲ ରଙ୍ଗରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ସୂତାକୁ ଏହି ପାଣିରେ ବୁଡାଇ ଲାଲ ରଙ୍ଗର ସୂତା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ ।

ଖ.୧ ସୂତାକୁ ରଙ୍ଗ କରିବା

ଲାଲ ରଙ୍ଗର ମିଶ୍ରଣରେ ସୂତାକୁ ବୁଡ଼ାଯାଏ ଏବଂ ସେହି ସୂତା ଗୁଡିକୁ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ପାଇଁ ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକରେ ଶୁଖିବା ପାଇଁ ଛାଡି ଦିଆଯାଏ। ପରଦିନ ସକାଳେ, ସୂତାକୁ ପୁଣି ଥରେ ଗରମ କରି ଶୁଖାଯାଏ ।

ଗ.୧ ପାଉଁଶ ଜଳ ଚିକିତ୍ସା

କାଠ ପାଉଁଶକୁ ଏକ ମାଟି ହାଣ୍ଡିରେ ରଖି ପାଣିରେ ଭର୍ତ୍ତି କରାଯାଏ। ପାଉଁଶ ଓ ପାଣିକୁ ଗୋଳାଇ ମିଶ୍ରଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ପରେ, ପାଣିକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ହାଣ୍ଡିକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରାଯାଏ ଏବଂ ଗରମ କରାଯାଏ। ଏହି ପାଣିକୁ ତା'ପରେ ସୂତା ଉପରେ ଛିଞ୍ଚାଯାଏ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଡ଼ ସାହାଯ୍ୟରେ ଚିପୁଡି ଦିଆଯାଏ ।

ଘ.୧ ପୁନରାବୃତ୍ତି

ସୂତାଗୁଡ଼ିକୁ ଏହି ମିଶ୍ରଣରେ ବୁଡ଼ାଇ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ପାଇଁ ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକରେ ଶୁଖିବା ପାଇଁ ଛାଡି ଦିଆଯାଏ । ତା' ପରଦିନ ସକାଳେ, ସୂତାଗୁଡ଼ିକୁ ପୁଣି ଥରେ

କଳା ରଙ୍ଗ

ଏକ ପ୍ରାକୃତିକ କଳା ରଙ୍ଗ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ, ପାରମ୍ପରିକ ଭାବରେ ଆଲ ଗଛର ମୂଳ (ଆଲ ଗଛର ମୂଳ, ଯାହାକୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଭାଷାରେ 'ଆଚୁ ଗଛ' ଭାବରେ ଜଣାଶୁଣା), ହରିଡା (ମାଇରୋବାଲାନ), ଏବଂ ହୀରାକାଶୀ (ଫେରସ୍ ସଲଫେଟ୍) ର ମିଶ୍ରଣ ବ୍ୟବହାର କରି କଳା ରଙ୍ଗ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥାଏ ।

ହରିଡା ଅଭାବରେ ବୁଣାଳୀମାନେ କେବଳ ଆଲ ଏବଂ ହୀରାକାଶୀ (ଫେରସ୍ ସଲଫେଟ୍) ର ଏକ ସରଳ ମିଶ୍ରଣ ବ୍ୟବହୃତ କରି କଳା ରଙ୍ଗ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତି । ତାହା ମଧ୍ୟ କଳା ରଙ୍ଗ ହୋଇଥାଏ ।

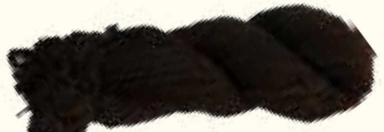

୩ ବୁଣାକାର୍ଯ୍ୟ

କ. ସୂତାର ଗୋଲେଇ ବିଡା (ହାଙ୍କ) କୁ ଟାଣି ଏକ ଘୂର୍ଣ୍ଣନ ଚକରେ ଲଗାଯାଏ। ଏହି ଉପକରଣକୁ ବୁଣାକାରମାନେ 'ଭରଣୀ' ବୋଲି କହନ୍ତି। ସୂତାର ଗୋଲେଇ ବିଡା କୁ ଭରଣୀ ଚାରିପାଖରେ ଲଗାଯାଇ ସୂତାକୁ ଟାଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ତା'ପରେ ସୂତା ଗୁଡିକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ଉପକରଣରେ (ତାଣିଆ ଏବଂ ତନ୍ତ ପାଇଁ) ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରି ଗୁଡାଇ ରଖାଯାଏ।

Bharani

ଖ. ଗୁଡା ଯାଇଥିବା ସୂତାଗୁଡ଼ିକୁ ଭରଣୀରୁ 'ପବନ' ନାମକ ଏକ କାଠ ଫ୍ରେମକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରାଯାଏ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଳି ୧ ମିଟର କପଡ଼ାକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ, ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଫ୍ରେମ ୭ ମିଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଥାନିତ କରିଥାଏ । ବୁଣାକାରମାନେ ଗୋଟିଏ ଟାଣି (ମୋଡି ହେବା) ପାଇଁ ସର୍ବାଧିକ ୭ ମିଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଥିର କରିଥାନ୍ତି । ପୋଲା ବାଉଁଶ କାଠି ଦ୍ୱାରା ସୂତାଗୁଡ଼ିକୁ ସମାନ ରଖିବା ପାଇଁ ଏବଂ ବୁଣା ସମୟରେ ପରସ୍ପର ସହିତ ଛନ୍ଦାଛନ୍ଦିକୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ପୃଥକ ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଏହି ବାଉଁଶ କାଠିକୁ 'ପୂର୍ଣ୍ଣି' କୁହାଯାଏ। ଏହା ସୂତାକୁ ଟାଣି ସମାନ ରଖେ ।

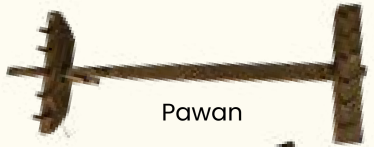

Pawan

Purni

Warp threads pass through heald eyes and reed gaps

ଗ. ବୁଣାକାରମାନେ (ଗୁଡା ଯାଇଥିବା) ଟାଣି ସୂତା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତି, ଏବଂ ରିଡର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସୁସ୍ଥ ଆଖି ଏବଂ ଡେଣ୍ଟ ଫାଙ୍କ ଦେଇ ପୃଥକ ପୃଥକ ସୂତା ଟାଣି ଦିଆଯାଏ। ପାନିଆ ଆକାରର ଧାତୁ ରିଡକୁ 'ଫାନି' କୁହାଯାଏ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ସୂତାର ଶେଷ ଭାଗ ପୂର୍ବ ବାକି ସୂତାର ଶେଷ ଭାଗ ସହିତ ଫିଟ୍ ହେଉଥିବା ରଡ୍ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ହୁଏ। ସୂତାର ଶେଷ ଭାଗକୁ ଛିଣ୍ଡାଇବା (ଫ୍ୟୁଜ୍) ପାଇଁ ପାଉଁଶ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ।

ଘ. ସୂତା ମୋଡିହେବାକୁ ରୋକିବା ଏବଂ ସୂତାରେ ଶକ୍ତି ଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଟାଣି (ୱାର୍ପ୍) ସୂତାକୁ ପ୍ରଥମେ ମଣ୍ଡ (ଷ୍ଟାର୍ଚ୍) ସହିତ ଉପଚାର କରାଯାଏ। ଛନ୍ଦା ଯାଇଥିବା ସୂତା (ୱାରପିଙ୍ଗ୍) ର ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ, ଏକ ଝାଡୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ଯାହା ନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ସୂତାଗୁଡ଼ିକ ଲୁଗାବୁଣା ତନ୍ତ ପଛ ବିମ୍ ଉପରେ ସମାନ ଭାବରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଛି ଏବଂ ଯେକୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ମଣ୍ଡ ସୂତା (ଷ୍ଟର୍ଚ୍) ବାହାର କରୁଛି। ୱାର୍ପ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ପରେ, ବିମ୍ ଲୁଗାବୁଣା ତନ୍ତ (ଲୁମ) ଉପରେ ଲଗାଯାଏ। ସମସ୍ତ ପିଟ୍ ଲୁମରେ ସୂତାକୁ ସ୍ଥିର ରଖିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ବୁଣାକାରଙ୍କ ବିପରୀତ ଶେଷ ଭାଗରେ ଏକ ବଙ୍କା ଖୁଣ୍ଟ ରହିଥାଏ।

Broom

Adding starch

Beaming

Warp beam

Curved pole

ଙ. ଭରଣୀର ସୂତାକୁ ଏକ କାଠି ଉପରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରାଯାଏ - ଯାହାର ଏକ ମୋଟା ରିଙ୍ଗିଆ ମୁଣ୍ଡ ଥାଏ, ତାହାକୁ 'ଟୋସର' କୁହାଯାଏ। ଏଠାରୁ ସୂତାକୁ ପରେ ଲୁଗାବୁଣା ଯନ୍ତ୍ରକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

Tossar

Preparing Weft

Shuttle

ଚ. ପରିଶେଷରେ, ଏକ ସାଦା ବୁଣା ସହିତ ବୁଣାକାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଏ, ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ବୁଣାକାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ନମୁନା (ଡିଯାଇନ୍) ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଏ । ନିୟମିତ ଭୂସମାନ୍ତର ବୁଣାକାର୍ଯ୍ୟ ମାଧମରେ ଅତିରିକ୍ତ ଭରଣି (ତନ୍ତର ଲମ୍ବ ବୁଣା ସୂତା) ଯୋଡି ବୁଣାକାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ବୁଣାକାରଙ୍କ ହାତର କୁଶଳୀ କାର୍ଯ୍ୟ ମାଧମରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ନମୁନା (ଡିଜାଇନ୍) କରାଯାଏ।

Weaving

Creating extra weft motifs

ବୁଣାକାର ଆକୃତି (ଡିଜାଇନ୍)

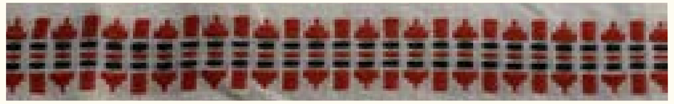

ଓଞ୍ଚା-ଲାଇନ୍ସ

ନୃତ୍ୟରତ ବାଳିକା

ହରିଣ

ସିଂହ

ହାତୀ

ଜ୍ୟାମିତିକ ଡିଜାଇନ୍

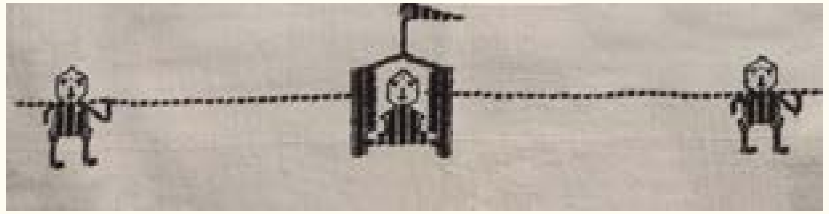

ଆଦିବାସୀ ଛବି

ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପକ୍ଷୀ

ଛତା

ମାଠିଆ

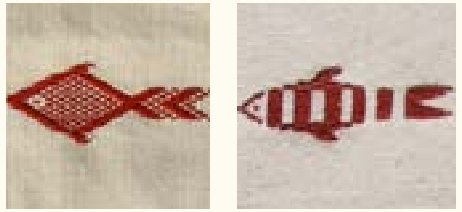

ମାଛ

କଇଁଛ

କଙ୍କଡ଼ା

ମନ୍ଦିର

ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀ

କୋଟପାଡର ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀ ମଧ୍ୟରେ ହସ୍ତତନ୍ତ ଶାଢ଼ି, ଷ୍ଟଲ୍ ଏବଂ ଥାନ କପଡା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ସାମଗ୍ରୀ ଗୁଡିକ ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଆଦିବାସୀ ଜୀବନ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପ୍ରାଣିତ ଡିଜାଇନରେ (ମୋଟିଫ୍) ବୁଣାଯାଇଛି। ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ, ଶାଢ଼ିଗୁଡ଼ିକ ସବୁଠାରୁ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ଅଟେ,କାରଣ ସେମାନଙ୍କର ଧଡିରେଥିବା ମନ୍ଦିର ଛବି ଡିଜାଇନ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଡିଜାଇନ୍ ଏହାକୁ ସ୍ୱତନ୍ୱତା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହା ସହିତ, ଏହି ପରିସରରେ ମହିଳାମାନଙ୍କ ଦୋପଟା, ଆଙ୍ଗୋଚା ଏବଂ ଗାମୁଛା ଭଳି ପାରମ୍ପରିକ ୮ ହାତିଆ ବସ୍ତ୍ର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଯାହା ସାଧାରଣତଃ ଆଦିବାସୀ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ପୋଷାକ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ସେମାନେ ବିଶେଷ ଦିନ ମାନଙ୍ଗରେ ଏହି ପୋଷାକ ପିନ୍ଧନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତ୍ର ଏ ଅଞ୍ଚଳର କାରିଗରୀ ଐତିହ୍ୟ ଏବଂ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ କଳାକୃତିକୁ ରୁଦ୍ଧିମନ୍ତ କରିଥାଏ। ଏହିପରି ବସ୍ତ୍ର ଗୁଡିକୁ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଦୃଶ୍ୟମାନ ଭାବରେ ସ୍ୱତନ୍ୱ ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ।

indiaheritagehaat.com

ପାରମ୍ପରିକ କୋଟପାଡ ବସ୍ତ୍ର ପିନ୍ଧିଥିବା କୋରାପୁଟର ଦୁରୁଆ

କୋଟପାଡ୍ ହସ୍ତତନ୍ତ । କୋରାପୁଟ

ଚୋରି କରିଛି

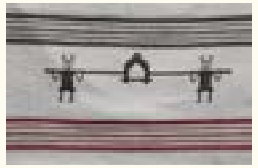

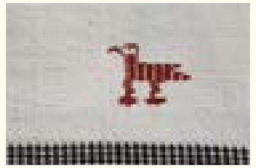

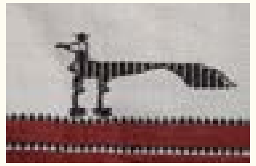

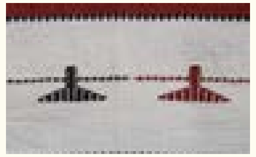

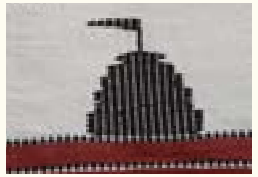

ଚଉରି କରିଛି

କୋଟପାଡ୍ ହସ୍ତତନ୍ତ । କୋରାପୁଟ

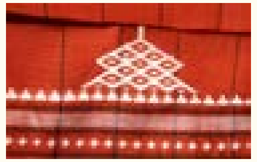

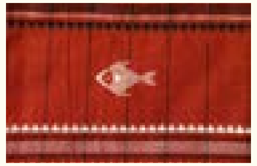

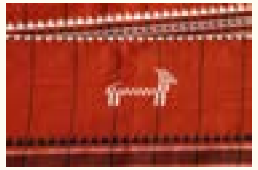

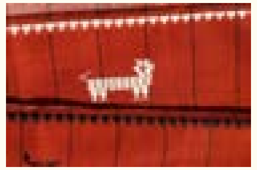

ଶାଢ଼ୀ

ଶାଢ଼ୀ

ଚୋରି କରିଛି

ଡ୍ରେସ୍, ଟପ୍ସ ଏବଂ ଟ୍ରାଉଜର୍

ୟାର୍ଡଜେଜ୍

AXIS BANK FOUNDATION

banglanatak.com
CONTACT BASE

Roots to Prosperity

ସମୃଦ୍ଧିର ମୂଳ

indiaheritagehaat.com

Heritage4Prosperity

Heritage4Prosperity

koraputlivingheritage.com

heritage4prosperity@gmail.com

+ 91 33 40047484/ 8420106396